

G. V. PLEHANOVILLE

9. XI.

Sain tänään kirjeenne, hyvä Georgi Valentinovitsh, ja lähetin heti Teille kirjattuna ristositeenä 1) Puttmanin artikkelin „Mitä on tapahtunut?"; 2) Byvalyin artikkelin³⁷ ja 3) D. Koltsovin artikkelin Pariisin kongressista³⁸.

Viimeksi mainitun artikkelin Vera Ivanovna on katsonut kerrassaan kelvottomaksi, ja olen täysin samaa mieltä hänen kanssaan: kirjoitus ei ole kiinnostava, aikakausjulkaisuun se ei lainkaan sovi (varsinkin kun Millerand'ista tulette kirjoittamaan Te³⁹) ja sanomalehteen se on liian pitkä. Siinä on 22—27 tuh. kirjainta, kun taas sanomalehteen tarvitaan kirjoitus, jossa on 6—9 tuh. kirjainta tai hiukan enemmän. Siksi aikoisimme tilata Rakovskilta tämän pituisen pikku kirjoituksen sanomalehtea varten ja hylätä Koltsovin artikkelin. Päätimme lähettää sen Teille, varsinkin kun olette aikonut vastata Rakovskille: tehkää niin kuin parhaaksi katsotte — joko hylätkää Koltsovin artikkeli ja tilatkaa Rakovskilta tai antakaa Koltsovin tehtäväksi suorittaa Teidän johdollanne kirjoituksen muokaus uuteen asuun sekä sen supistaminen. Meistä tuntuu uskottavammalta, että valitsette ensimmäisen keinon, ja siinä tapauksessa voitte tietysti perustella päätöstänne Koltsoville vetoamalla meihin, ja me voimme itse kirjoittaa hänelle saatuaamme vastauksenne.

Lähetän Byvalyin artikkelin, että tekisitte ehdottamanne parannukset ja muutamat korjaukset. Korjauksia voitte tietysti tehdä — olkaa hyvä, niitä saatte tehdä kaikkiin artikleihin joko kirjoittamalla lyijykynällä suoraan käsikirjoitukseen tai erillisille liuskoille. Jos niin tahdotte, minä voin sitten ottaa kirjeyhteyden Byvalyihin näiden korjausten

johdosta,— ei kai hän pane vastaan, mutta jos panee, niin käsitellään ja tehdään valinta: otetaanko sellaisena vai ollaanko ottamatta. En vain voi mitenkään suostua ehdotukseenne, että olisi heitettävä pois maininta Baharevin⁴⁰ kirjasesta, en niinkään paljon siksi, että se olisi erittäin epämieluisaa tekijälle, vaan siksi, että minäkin pidän Baharevin kirjasta hyödyllisenä (sen puutteellisuuksista huolimatta), koska siinä on nostettu esiin todella tärkeä kysymys ja ylipäänsä ratkaistu se oikein. Byvalyi kirjoittaa uudestakin eikä pelkästään vanhasta; joskaan 70-luvulla tosi vallankumousmiehet eivät kaivanneet tällaisia kirjasia, niin me nykyään kaipaamme niitä varmasti, ja aikomuksenamme on ollut julkaista ehdottomasti (ehkä sanomalehdessä, muttei I. numerossa) siitä arvosteleva ja samalla hyväksyvä pikku kirjoitus. Kokemattoman työläis- ja intelligenssinuorison saaminen mukaan joukkoliikkeeseen, se, että nuoriso on unohtanut miltei täydellisesti tai oikeastaan ei ole tietänytkään, mitä ja miten tapahtui entisaikoina, ja että puuttuu „koeteltujen” vallankumousmiesten järjestöä — kaikki tämä pakottaa julkaisemaan kirjasia sosialistien käyttäytymissäännöistä. Puolalaisilla on tällainen kirjanen⁴¹ ja kaiketi paljon sisällökkäämpi kuin Baharevin kirjanen. Vera Ivanovna on samaa mieltä, ettei mainintaa Baharevista saa heittää pois. Määrätyin edellytyksin, jos katsotte asian hyödylliseksi, olisi ehkä paikallaan käsitellä aikakausjulkaisun palstoilla kysymys tällaisten kirjasten mahdollisesta merkityksestä.

Byvalyin artikkelin olemme tarkoittaneet aikakausjulkaisuun emmekä sanomalehteen. Vera Ivanovna sanoo, että sen lukijakunnan mukaisesti, jolle sanomalehtemme on tarkoitettu, se on oleva tasoltaan yhtä askelmaa matalampi kuin Te nähtävästi arvelette. Vera Ivanovna on yleensä aika lailla tyytymätön lehtemme: sanoo sen olevan „Rabotsheje Delon” *tyyppiä*, joskin kielellisesti hiukan huolitellumpi, sievistetympi... Olen lähettänyt erään artikkelin Pavel Borisovitshille ja pyytänyt toimittamaan sen Teille. Olisi kerrassaan epämukavaa supistaa ja typistää Kautskyn päätöslauselmaa koskeva artikkeli sanomalehtikirjoituksen pituiseksi, ja siksipä tahtoisimmekin julkaista aikakauslehdessä Teiltä pienemmän artikkelin tai kirjoittelman tästä kysymyksestä. Vai aiotteko ehkä rajoittua aivan pieneen? Nähtävästi suppeakin kirjoitus tästä vaatisi liki

10 aikakauslehden sivua, siis noin 20 tuhatta kirjainta ellei enemmänkin?

Totta puhuen ajattelin, että Te otatte laatiaksenne suppean kirjoituksen Solovjovista. Puttman tuskin suostuu: kirjoitan hänelle, molten pane suuriakaan toiveita.

Vera Ivanovna⁴² on valmis kirjoittamaan dekabristeista, mutta miten on aineiston laita? Kirjoitamme heti, että lähettäisivät mitä voivat. Ehkä Tekin mainitsette, mitä olisi erityisen tärkeä saada tätä työtä varten. Erityisen tärkeitä olisivat ehkä historialliset aikakausjulkaisut, joita ei täältä saa.

Gurevitsh kirjoittaa aikakausjulkaisua varten laajaa artikkelia Ranskan asioista ja sanomalehteä varten kansalliskongressista. Kansainvälisestä kongressista aikoivat kirjoittaa Goldendach tai Nahamkis, mutteivät ruvenneetkaan kirjoittamaan.

Olkaa hyvä ja lähettäkää artikkelinne „Sosialismi ja poliittinen taistelu” (voitte lähettää *samalla Lehmannin osoitteella*, kirjattuna ristisiteenä); en luule, että toverillisen arvostelun vuoksi kirjoitus voisi olla epämiellyttävä Alekseille, joka muistaakseni kertoi minulle tunnustaneensa Pavel Borisovitshin vastaväitteet oikeiksi.

Numeroimme erilliset liuskat uudestaan (ellei sitä ole jo tehty) ja tuskinpa latojat hukkaavat niitä: ovathan he aina tekemisissä erillisten liuskojen kanssa, myös meillä lehdesämme, eivätkä ole toistaiseksi hukanneet. „Vastaavaa” koskeva kysymys ratkeaa nähtävästi huomenna tai ylihuomenna — kaiketi myönteisesti (tänään sain tiedon kahden suostumuksesta: huomenna odotan saavani oleellisempia tiedotuksia) — ja mielestämme ei kuitenkaan voida tulla toimeen (alussa ainakaan) ilman Blumenfeldin apua, jonka Dietz on suostunut ottamaan latojaksi ja joka *panisi* liikkeelle yrityksemme, opettaisi saksalaisia y.m. Niin pian kuin asia on lopullisesti selvä, kirjoitan tai sähkötän heti hänelle. Ja taas Teidän kirjoituksenne „Vielä keran” etc.⁴³ tekisi mieli saada mahdollisimman pian, koska saattaa käydä niin, että se on heti toimitettava ladottavaksi.

„Rabotshaja Myslia” vastaan — oikeastaan vain „Erillisi-litteessä” ollutta „Tosiolomme” nimistä artikkelia vastaan — kirjoitin jo vuosi sitten artikkelin „Taannehtivaa suuntausta Venäjän sosialidemokratiassa”⁴⁴; nyt se on

lähetetty minulle tänne, ja aikomuksenani on muokata se aikakausjulkaisua varten „Rabotsheje Deloa” vastaan tarkoitettuun lisäyksiin.

En oikein käsitä, mistä „Rabotshaja Myslin” „viime numerosta” Te puhutte? Lehden viimeinen numero oli n:o 8 — („5. sivulta asti” on toimitettu uudestaan), jossa on „Erillisliitteeseen” sisältyvän Tshernyshevskiä koskevan kirjoituksen lopussa julkaistu m.m. *luopuminen* kuuluisista *paralleleista*. Sitäkö Te tarkoitatte?

Kirjoitusta „Mihin on päädytty?”⁴⁵ pitäisin hyödyllisenä, vaikka *nykyään* epäilen „Rabotshaja Myslin” „sotaisuutta”: eräitä askeleita „meille päin” (passez moi le mot *) he tahtovat kuitenkin ottaa, ja heitä sietäisi yrittää pitää ver-besserungsfähig **. Hyökkäykseen *täytyy* kuitenkin ryhtyä: ilman hyökkäystä he eivät ole parannettavissa. Olin hiljattain kirjeenvaihdossa Liiton⁴⁶ ajoilta olevan vanhan toverini, Vetrinskajan kanssa ja sanoin hänelle yhtyvänä Alekseihin: „joudumme taistelemaan Teitä vastaan”. Taistelkaa, ellei teitä hävetä, hän vastasi Alekseille. Kirjoitin ettei minua lainkaan hävetä.

Olisin mielelläni keskustellut kanssanne vielä ekonomistisesta suuntauksesta ja Alekseihin katsomuksista, mutta on jo liian myöhäistä, joten rajoitun vain muutamaan sanaan: ekonomistinen *suuntaus* on tietysti aina ollut virheellinen, mutta tuo suuntaushan on hyvin nuori, kun taas „ekonomistiseen” agitaatioon *viehättymistä* oli (*ja eräissä paikoin on yhä*) ilman suuntaustakin, se oli laillinen ja kiertämätön seuralainen liikkeemme ottaessa *edistysaskelta* siinä tilanteessa, joka *vallitsi Venäjällä* 80—90-luvun vaihteessa. Tuo tilanne oli niin hirvittävä, että Te ehkette voi kuvitellakaan, eikä saa tuomita ihmisiä, jotka kompastelivat selviytyessään tuosta tilanteesta. Selviytymistarkoitusta silmälläpitäen oli eräänlainen ahdaskatseisuus ymmärrettävää ja luvallista,— *oli*, mutta kun on alettu tehdä siitä teoriaa ja sitoa sitä bernsteiniläisyyteen, on asia tietenkin muuttunut perinpohjin. „Ekonomistiseen” agitaatioon ja „joukkoluontoisen” liikkeen palvelemiseen viehtymyksen tunnustitte muistaakseni Tekin luonnolliseksi vuonna 1896 kirjoittamassanne „Uudessa retkessä”, jolloin vilmolainen

* — (suokaa anteeksi sanontani). *Toim.*

** — parantuvina, ei toivottomina. *Toim.*

ekonomismi ⁴⁷ oli jo à l'ordre du jour *, mutta pietarilainen vasta syntymässä ja muodostumassa.

Puristan lujasti kättänne ja pyydän, ettette harmistuisi kirjeeni sekavuuden vuoksi.

Votre *Petroff*

*Kirjoitettu marraskuun 9 pnä 1900
Lähetetty Münchenistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist“ aikakauslehdessä
16. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — päiväjärjestyksessä. *Toim.*